

c.d ze str. 12

w elewacjach bocznych. Wewnątrz w ścianach prezbiterium widoczne są wnęki zamknięte łukiem, są to być może nisze sediliów, czyli ław przeznaczonych dla celebransa i jego asysty.

Konsekracji kościoła dokonano zapewne pod koniec lat 80-tych XV wieku, wskazywałoby to, że również wyposażenie wnętrza wykonane było w tym czasie, gdyż ołtarz główny konse-

Widok od Pl. Chopina

krowano zawsze razem z kościołem. Wykonanie nastawy ołtarzowej w tym malutkim kościółku wiązane jest ze szkołą Wita Stwosza. Wnioski takie pozwala wyciągnąć zachowany do dziś jej fragment – rzeźba Trójcy Świętej – tzw. Tron Łaski, przedstawiająca Boga Ojca, Chrystusa Ukrzyżowanego i Św. Ducha, a znajdująca się obecnie w Muzeum Płockim.

Z akt wizytacji biskupich, przeprowadzonych w XVI wieku, wynika, iż były w nim cztery ołtarze. Ołtarz główny po stronie prawej prezbiterium, obok niego ołtarz bez nastawy, ale za to z widoczną za nim polichromią na ścianie prezbiterium. Dalej ołtarz mający w swojej nastawie rzeźbę Trójcy Świętej. Czwarty ołtarz znajdował się po stronie lewej, a w jego nastawie umieszczono rzeźbę św. Katarzyny.

Od strony północnej kościół posiadał niewielką, murowaną zakrystię. Zarówno podłoga jak i sufit wewnątrz obiektu były drewniane. Cmentarz wokół kościoła był ogrodzony i zadbany, w jego pobliżu stał dom prepozyta i drugi dla pensjonariuszy. Na uposażenie szpitala zakupiono wieś Wilczogórę, a także wydzierżawiono mieszkańom sierpeckim kilka ogrodów należących do

szpitala, a znajdujących się na terenie miasta. Nadzór nad całym majątkiem mieli dwaj radni wybierani pośród mieszczan. Pensjonariusze szpitala otrzymywali nie tylko pożywienie i odzież, ale także drobne sumy pieniędzy, na pokrycie niezbędnych potrzeb życiowych. Sami też zajmowali się uprawą warzyw w ogrodzie położonym w okolicach kościoła.

W 1958 roku, w wyniku prac konserwatorskich, we wnętrzu kościoła odkryto zachowaną fragmentarycznie na ścianach prezbiterium polichromię. uważa się ją obecnie za najstarszą poza Czerwińskiem, na całym terenie Mazowsza Płockiego. Wskazuje ona na wysoki poziom życia kulturalnego i artystycznego w mieście.

Malowanie kościoła, to zawsze wydarzenie któremu musi towarzyszyć patronat biskupa. Ordynariuszem Płockim w tym czasie był, szczególnie zainteresowany sztuką, biskup Andrzej Krzycki, zmarły w 1537 r. Wydaje się słuszne to właśnie temu wybitnemu humaniście przypisać patronat nad polichromiami w sierpeckim kościele św. Ducha, w związku tym czas ich powstania można zawęzić do lat 1527-1537. Trudno określić też z jakim warsztatem artystycznym mamy tu do czynienia, gdyż w ówczesnych latach w środowisku płockim, ta dziedzina sztuki nie była zbyt rozwinięta.

Obrazy namalowane na ścianach kościoła z całą pewnością tworzą jakiś system ikonograficzny, jednak słaby stan zachowania nie pozwala na jego dokładne określenie. Widoczna na nich Ostatnia Wieczerza, Weroikon, Ukrzyżowanie Chrystusa, czy Sąd Ostateczny, to tematyka odpowiadająca tytułowi kościoła i jego przeznaczeniu. Obok tematyki religijnej pojawiały się też fragmenty krajobrazu – może to widoki XVI-wiecznego Sierpca? a widoczne na obrazach postacie cechuje niezwykle realizm ujęcia – czyżby przedstawiały mieszkańców miasta?

Szpital przy kościele Św. Ducha funkcjonował jeszcze do połowy XIX wieku. Przebywało w nim średnio od 6 do 10 osób – mężczyzn i kobiet. W XIX wieku ustąpił miejsca plebani, wybudowanej na potrzeby kościoła farnego.

Danuta Nawrocka-Nowak

Odrestaurowane zabytkowe freski